

När Brostugan eller som stället först hette, Brotorpet, kom till, finns det inga uppgifter om, men det står med i den äldsta husförhörslängden. Denna börjar 1730, varför Brostugan måste ha varit ännu äldre.

Så mycket till torp var Brostugan nog inte i begynnelsen, ty i den första längden står endast tre kvinnor skrivna där, nämligen inhyses pigorna Elisabeth och Elin samt änkan Ingierd. Uppgifter om födelseår m.m. saknas helt. Vart Elin tog vägen, framgår ingenstans, men de båda andra bodde kvar till sin död. I dödboken noteras nämligen 4 jan. 1744 "dödde gamla änkan Ingierd Svensdotter från Brostugan.. . 68 år" och 5 jan. 1751 "dödde gamla pigan Elisabeth i Brostugan... war 56 år gammal. Hade liggat til säng 2ne år. Bröst- och magplågor" .

Efter de tre kvinnorna flyttar nytt folk in i stugan vid Sävsjöns utlopp - det var Pär och Maja och deras med tiden sex barn. Noteringarna är minst sagt knapphändiga; ingenting nämns om ursprung, inflyttningsår eller annat. Pär, som enligt dödboken heter Johansson, avlider 1765 av "bröstsjukan" , de båda äldsta barnen flyttar hemifrån och Maja blir ensam med de fyra yngsta och står som inhyses. Fast för sonen Jonas noteras "nu i Stockholm" . Troligen omkring 1768 flyttar Maja och den yngste, Johan född 1761, till Stabäck, där Maja fått tillnamnet Månsdotter. Pär och Maja tycks ha haft åtminstone en son, som redan lämnat hemmet, då de flyttade till Brostugan. Det noteras nämligen, att en son med ettppzquaafförsvagt-skrift oläsligt namn är "igenkommen ifrå Bømen" och att han är "soldat i Hjelmseryd" .

Nya invånare i Brostugan efter Maja och hennes barn blir ett äldre par, som efter husförhörnoteringarna att döma flyttar in 1768. Mannen står bara som Böl ler eller i nästa längd Bøndler. Hustrun heter Caijsa Krok. Varifrån de kommer eller andra uppgifter saknas helt. Det enda vi får veta är, att Böl ler dör 1772 och att hustrun sedan har "flött til Mäijensiö" . Lite flera uppgifter får man i dödboken.

Där står nämligen 6 nov. 1772 "dödde gamle Jacob Bøndler. War 83 år gammal. Bröstsjukan" .

Paret Böl ler hade stått som inhyses och det gör också nästa familj, Lars Andersson med hustrun Liscken Magnidotter och fem barn. Anderssons, som tidigare några år varit brukare i Näset, kom att stanna i Brostugan. Barnen flyttade förstås hemifrån; dock ej yngste sonen Sven, som stannade hemma ända till 1798. Fast han kan ha varit borta någon tid under perioden 1775-90, då längd saknas. Modern Liscken "dödde hastigt" 1779 och fadern Lars Andersson gifte efter ett par år om sig med den 19 år yngre änkan Annika Svensdotter. Hon dör 1800 och Lars 2 år senare.

Efterträdare i Brostugan blev Håkan Eriksson Lekström med hustrun Stina Larsdotter och två barn; Lekströms hade bott ett 10-tal år i Stabäck. Här blev de inte kvar så länge, men vart de flyttade, är inte noterat. Så småningom återfinns man Lekström och dottern i torpet Jonsbo.

Lite längre stannar 'smeden Jonas Hagström och hans familj, som 1802 flyttade till Brostugan från "Komstad Werdshus" (om detta är en annan benämning på gästgivaregården eller om det är en del av denna, har inte gått att utröna). Hagström och hustrun Maria Jonsdotter fick minst fem barn, men de tre yngsta dog som späda. År 1819 flyttade Hagströms till Komstad Nilsgård och följdes i Brostugan av Anders Pettersson och hans hustru Annika. De står som inhyses och utfattiga och snart står Annika också som "sjuklig". Livet i Brostugan kan inte ha varit lätt. Petterssons hade tidigare några år bott i Hagen och där haft sex barn. Innan de flyttade till Brostugan, hade de en tid bott i någon stuga under Sävsjö Norregård.

Anders Pettersson dog 1832 och hustrun två år senare. Båda blev ganska gamla, 64 resp. 60 år, trots fattigdom och sjukdom. Samma år som Annika avled flyttade sonen Anders till Brostugan, där han senare dog i "lungrot" dagen efter sin 31-årsdag. Nya invånare i stugan blev nu kantorn Johan Ågren med hustru och tre döttrar. Ågrens flyttade efter sju år, alltså 1844, till det nu helt okända Östrabo; i Komstad. Johan Ågren, som omväxlande tituleras kantor eller klockare i längderna, ska ha varit den förste läraren i den i slutet av 1840-talet byggda skolan i kyrkbyn; folkskolestadgan 1842 krävde ju, att varje församling skulle ha en fast skola. Hur länge han uppehöll tjänsten är inte klart, men så många år blev det nog inte. Ågren hade nämligen vikarie på klockaretjänsten från 1853 och dog 1860. Nytt folk i Brostugan blev sockenskräddaren Sven Johannesson Holmqvist, som med hustrun Sophia Jonasdotter Stork och tre barn kom från Hagen. Efter två år flyttade familjen, som utökats med en son, till Nyängen, som Holmqvist tog upp och där man kom att stanna.

Efter Holmqvists flyttade förre arrendatorn på Sävsjö Lillegård, Sven Olofsson, in med hustru och två söner. Snart noteras för hustrun Catharina Andersdotter, att hon är "oförmögen till arbete". Omkring tio år senare, 1862, dör hon 65 år gammal. Efter fem år, 1867, avlider även Sven, som blev 75 år. Äldsta sonen, Per Johan, som står som skräddare, har bott hemma hos föräldrarna så när som på en tid i Vrigstad i ungdomen och blir nu kvar till sin död i "lungrot" vid 40 års ålder 1873.

Brostugan står nu som backstuga och som sådan har stället nog mestadels fungerat. Likväl står nästa man i stugan som torpare, men den beteckningen har kanske följt med från Pinuten, torpet vid Vrigstadvägen, som det nu 72-åriga paret Johannes Carlsson och Johanna Magnidotter brukat några år, innan det inlemmades i det nya stationssamhället Sävsjö. Här stannade de bara i fyra år, från 1867 till 1871, då de flyttade till sonen Per Johan Johannesson på torpet Gröndal under Ljunga Lillegård. De båda gamlingarna kunde väl nått och jämt klara sig själva - Johannes var blind på ena ögat och Johanna var värkbruten. Det var nog gott att ha en son, som tog emot dem.

Sedan följde två par, som bara gjorde blyxtvisiter i Brostugan. Först kom 1871 de nygifta Gustaf Israelsson och Mathilda Sofia Svensdotter med en nyfödd son, men redan följande år bar det iväg till Högaholmen. Ännu ett nygift par flyttade in i Brostugan, Anders Magnus August Pahlsson och Carolina Christina Johannesdotter, som tjänat som dräng och piga i Sävsjö Mellangård. De flyttade redan samma år, 1872 alltså, till Komstad, där de står som "boende" på Nilsgård.

Det verkar nästan, som om Pahlsson bytte bostad med sin efterträdare i Brostugan. Johannes Magnus Svensson och hans familj står nämligen som "boende" på Komstad Nilsgård, innan de 1873 flyttar hit. Barnaskaran hade vuxit från två till sex, när familjen 1884 flyttade vidare till Källeberg vid Sandsjövägen i samhället.

Sedan tycks Brostugan stå tom en tid; i varje fall skrivs ingen där, förrän de unga nygifta Nils Johan Svensson och Augusta Sofia Andersdotter 1886 flyttar hit från Komstad Backegård, där han varit dräng. Redan året därpå flyttade den lilla familjen - en son föddes här - in till samhället till Fridenberg vid Skogsgatan och några år senare till Värnamo.

Nästa familj kom 1887 från backstugan Östreslätt under Komstad Backegård. Flyttvägen var inte lång -- det är bara några hundra meter mellan Brostugan och Östreslätt, som låg en liten bit öster om tingshuset i Komstad. Johan Alfred Persson och hans hustru och fyra döttrar hade bott i Östreslätt i sex år. Där står han som Johan Alfred Per Johansson, men vid flyttningen till Brostugan noterar längdförande präst, att namnet ska vara just Johan Alfred Persson.

År 1895 lämnade familjen Persson Brostugan - äldsta dottern hade redan 1891 rest till Amerika - och flyttade till Skogsberg, som låg ungefär på platsen för nuv. Ljungagatan 37 (förut Vrigstadvägen 17). Sedan är ingen skriven i Brostugan förrän 1897, då de nygifta Karl Westerberg och Ada Lagerqvist flyttade in efter att en kort tid ha bott i Norreslätt, Karls föräldrahem borta vid tingshuset. Nu blir det slut på de täta in- och utflyttningarna i Brostugan - Westerbergs stannar. Sju barn kom att växa upp i den lilla obetydliga stugan; det åttonde fick bara leva några dagar. Och sonen Sven blev inte mer än nio år. Han omkom, då han och en kamrat roade sig med att rulla stenar från åslänten ner i vattnet. En sten, som väl måste ha varit tämligen stor, rullade så olyckligt, att pojken fick den över sig och krossades.

För det mesta var det nog ganska ont om matbitarna i stugan, även om Karl och senare även näst äldste sonen Markus var ivriga jägare och fiskare och så ibland kunde bidra med en och annan hare eller skogsfågel eller gädda. Då och då blev det dock feigt, nämligen när det kom en innehållsrik matsändning från Sörensens charkuteriaffär. Enligt vad som berättas åt man då och frossade, tills allt var slut utan att tänka på morgondagen. Men varför missunna lite guldglans över den gråa vardagen? Anledningen till att de här matsändningarna kom var, att Westerberg och senare Markus skötte Sörensens jakthundar. I friskt minne hos många lever förresten den räv, som någon gång på 1930-talet hölls bunden vid en hundkoja. Det blev folkvandring av skådelystna.

Med tiden blev familjemedlemmarna färre. Äldste sonen Oskar gifte sig med Betty Bergsten och flyttade till Klämnet på andra sidan vägen åt Komstad till. Dottern Margareta, kallad Greta, gifte sig också och kom att bo i Knavramålen och begåvades med sju pojkar och en flicka. Manne blev charkuteriarbetare hos Sörensen, gifte sig och flyttade in till **samhället**. Hugo blev ganska tidigt lungsjuk, bodde kvar hemma och dog 1940.

Näst äldste sonen Markus stannade också hemma - åtminstone står han hela tiden skriven i Brostugan. Kanske var han ute och hade tjänst någon gång; han står som jordbruksarbetare. På senare år noteras, att Markus är invalid och han står då som "f.d. jordbr .arb. ". Enligt vad som berättades, då markeringsstolpen sattes upp vid Brostugan, fick Markus någon gång vid arbete i Femtinge ett hårt slag med en påk över ryggen eller axeln. Slaget tog illa och Markus fick en stor knöl eller puckel uppåt nacken, som gjorde, att han åtminstone tidvis fick svårt att röra sig. "Han asade fram på de stora händerna" , berättades det. De närmare omständigheterna kring det olyckliga påkslaget kände ingen till.

Karl Westerberg dog 1945 och Agda fem år senare - hon hette ju egentligen Ada men tyckte illa om det namnet och ville kallas Agda. Och Agda Westerberg säger ännu de, som minns henne. Markus blev ensam kvar i Brostugan, som nu står som "hus under Skrivaregården". Så mycket till hus var den förstås inte, den låga lilla stugan med sitt svankiga tak, där den låg strax ovanför Sävsjöns utlopp i ån mot Komstad. Åtminstone i köket var det jordgolv, ett golv som lär ha lutat ganska kraftigt ner mot ån. Att ha det så blev väl en vana, men det kunde ha sina olägenheter. Så t.ex. har berättats, att Markus en gång skulle hålla upp ur en stor drickaflaska, men att han fumlade och tappade flaskan ner på golvet. Den höll men rullade ner till köksväggen, där allt hann rinna ur, innan Markus lyckats asa sig fram och plocka upp den. En sorglig historia, som levat i minnena.

Efter moderns död bodde Markus ensam kvar i stugan. Säkert var det besvärligt många gånger, men på något sätt gick det ändå. Han avled 1960 och sedan dröjde det inte länge, förrän den lilla stugan jämnades med marken. Nu är det bara några snöbärsbuskar och såpnejlikor vid vägkanten, gom visar, att här en gång bott människor, som mitt i sitt armod ändå ville ha något vackert omkring sig.

B. Brostugan Sävsjö Södergård - Sävsjö Skrivaregård

Pig. Elisabeth	född omkr. 1695		
Pig. Elin			
Änk. Ingierd Svensdtr	född omkr. 1676		
Pär Johansson	född 1713		
h. Maja Månsdtr	" 1711		
s. Petter	" 1739		
d. Stina	" 1745		
d. Marta	" 1748	i Ljunga	
s. Jonas	" 1751	" "	
s. Anders	" 1754	" "	
s. Johan	" 1761	" "	
Inh. Jacob Böndler	född omkr. 1689		
h. Caijsa Krok	" " 1694		
Inh. Lars Andersson	född 1718		
lh. Lisccken Magnidtr	" 1724		
d. Maria	" 1751	i Ljunga	
s. Magnus	" 1756	" "	
s. Anders	" 1760	" "	
s. Sven	" 1763	" "	1798 t. oläsl.
d. Stina	" 1769	" "	1800 t. Bringetofta
2h. Annika Svensdtr	" 1737		
Håkan Eriksson Lekström	född 1755		
h. Stina Larsdtr	" 1763 (eller 1765)		
s. Johannes	" 1786	i Ljunga	
d. Lena	" 1793	" "	
Smed Jonas Hagström	född 1770		
h. Maria Jonsdtr	" 1769		
s. Magnus	" 1796		
s. Bengt Daniel	" 1802	i Ljunga	
s. Gustaf Mauritz	" 1804	" "	död 1806
d. Anna Stina	" 1807	" "	död 1807
s. Gustaf Mauritz	" 1811	" "	död 1812
M. Anders Pettersson	född 1768		
h. Annika Pettersdtr	" 1774		
s. Anders	" 1806	i Ljunga	död 1837
Kantor Johan Ågren	född 1794	i Ljunga	
h. Christina Sophia Jonasdtr	" 1795	" Hylletofta	
d. Ulrica Lovisa	" 1821	" Ljunga	1840 t. Komstad
d. Britta Sophia	" 1824	" "	1843 t. Sandsjö
d. Christina Wilhelmina	" 1829	" "	
Sockenskr. Sven Johannesson Holmqvist	född 1807	i Nävelsjö	
h. Sophia Jonasdtr Stork	" 1812	" Ljunga	
s. Jonas August	" 1835	" "	
d. Maria Christina	" 1837	" "	
s. Andreas	" 1843	" "	
s. Johannes Magnus Ferdinand	" 1845	" "	
M. Sven Olofsson	född 1791	i Ljunga	
h. Catharina Andersdtr	" 1797	" Nässjö	
s. Per Johan	" 1833	" Ljunga	1855 t. Sävsjö Norregd
s. Carl Ludvig	" 1838	" "	1858 t. Bäckseda
T. Johannes Carlsson	född 1795	i Näshult	
h. Johanna Magnidtr	" 1794	" Ljunga	

Gustaf Israelsson	född 1838	i Bringetofta	
h. Mathilda Sofia Svensdtr	" 1846	" Vrigstad	
s. Carl Gustaf	" 1871	" "	
Anders Magnus August Pålsson	född 1848	i Ljunga	
h. Carolina Christina Johannesdtr	" 1847	" Vrigstad	
Johannes Magnus Svensson	född 1845	i Bringetofta	
h. Carolina Johannesdtr	" 1839	" Malmbäck	
s. Johannes Gustaf	" 1871	" Ljunga	
d. Hulda Theresia	" 1873	" "	
d. Jenny Adina	" 1875	" "	
s. Axel Robert	" 1877	" "	
s. John Martin	" 1880	" "	
s. Karl Erik	" 1883	" "	
Nils Johan Svensson	född 1863	i Ljunga	
h. Augusta Sofia Andersdtr	" 1862	" Bringetofta	
s. Axel Robert	" 1886	" Ljunga	
Johan Alfred Persson	född 1850	i Vallsjö	
h. Ingrid Mathilda Charlotta Jhoansdtr	" 1845	" Angelstad	
d. Ida Sofia	" 1873	" Ljunga	1891 t. Amerika
d. Augusta Charlotta	" 1875	" "	1896 t. "
hennes d. Ellen Mathilda Elisabeth	" 1895	" "	död 1897
d. Hanna Josefina	" 1884	" "	
d. Hulda Theresia	" 1887	" "	
Karl Gustaf Herman Westerberg	född 1871	i Ljunga	
h. Ada Elise Augusta Andersdtr Lagerqvist	" 1877	" Nydala	
s. Oskar Andreas Otter	" 1897	" Ljunga	1921 t. Klämnet
s. Markus Nimrod	" 1899	" "	
s. Knut Hugo Folke	" 1908	" "	död 1940
d. Anna Margareta	" 1911	" "	1930 t. N. Sandsjö
s. Sven Birger	" 1914	" "	död 1923
s. Manne Emanuel	" 1917	" "	1947 t. Vallsjö
d. Gulli Ellen Linnéa	" 1920	" "	död 1952
s. Olov	" 1922	" "	död 1922

Brostugan vid Sävsjön omkr. 1950.